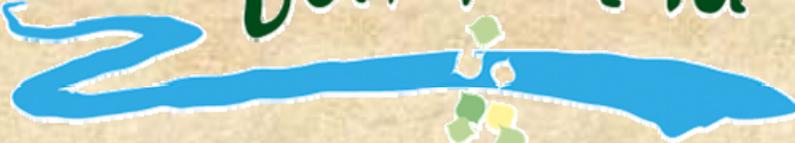

Canalons Racó Sant Bonaventura

Paratge Natural Municipal

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

ALCOI

parcs **naturals**

de la **comunitat valenciana**

Ajuntament
d'Alcoi

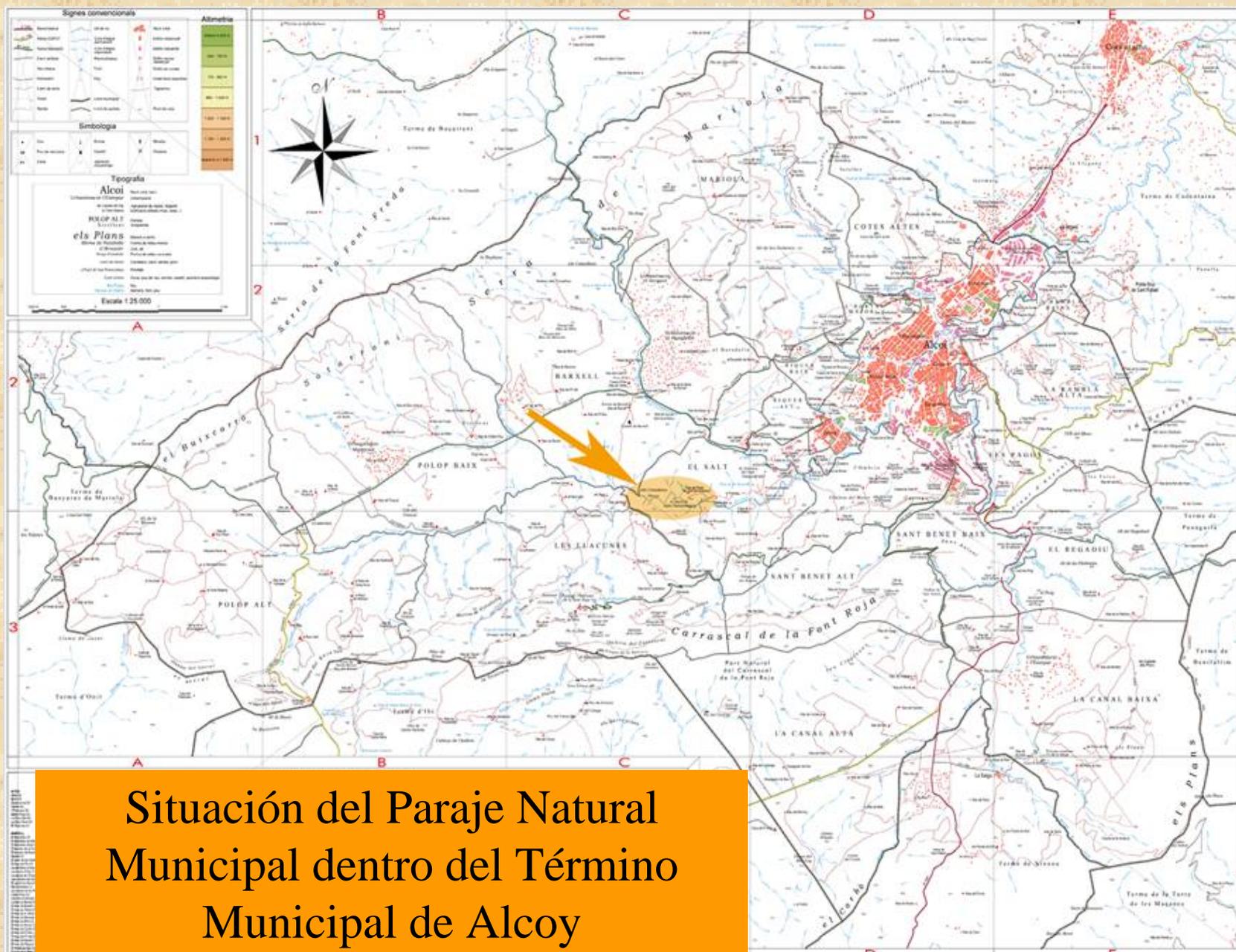
Gerència de Medi Ambient

Declaración del Paraje Natural Municipal de Canals - Racó de Sant Bonaventura

Se declara como Paraje
Natural Municipal
el 8 de febrero de 2002,
por Acuerdo del Gobierno
de la Generalitat
Valenciana

Situación del Paraje Natural
Municipal dentro del Término
Municipal de Alcoy

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

Canals Racó
Sant Benaventura
Paratge Natural Municipal

Canalons - Racó de Sant Bonaventura
presenta para su declaración como
Paraje Natural Municipal
las siguientes
características:

- Elevado interés Ecológico,
- Paisajístico y
- Cultural

Ocupa una superficie de unas 17 ha y se sitúa en la cuenca alta del Río Polop, separando la vertiente de umbría del Parque Natural de la Font Roja y la vertiente de solana del Parque Natural de la Sierra de Mariola.

El Paraje Natural Municipal constituye un corredor ecológico entre el Parc Natural del Carrascar de la Font Roja y el Parc Natural de la Serra de Mariola

- Vegetación característica de Ecosistemas de RIBERA

- Elevado Valor Paisajístico

Canalons Racó de Sant Bonaventura es un enclave emblemático del municipio de Alcoy, con gran potencial para usos educativos y divulgativos

Señalización de accesos al Paraje Natural Municipal

- Paneles informativos
  - Zona del Racó de Sant Bonaventura
  - Acceso desde el mas del Gelat

- Panel informativo en el acceso por el mas del Gelat

Señalización de accesos al Paraje Natural Municipal

- Panel informativo en la zona del Racó de Sant Bonaventura.

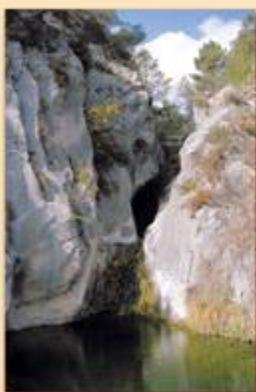
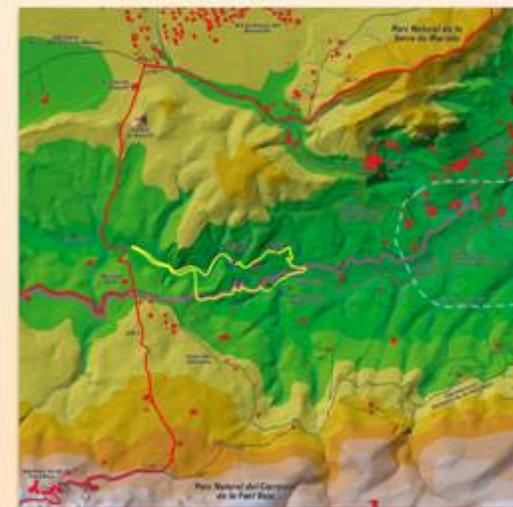

Información ubicada en el panel del "Racó de Sant Bonaventura"

El Paratge Natural Municipal de Els Canalons-Racó de Sant Bonaventura se situa en la conca alta del riu Polop, entre el vessant de solana del Parc Natural de la Serra de Mariola i l'ombria del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja, fet que el converteix en un corredor biològic de primer ordre.

El Paraje Natural Municipal de "Els Canalons-Racó de Sant Bonaventura" se sitúa en la cuenca alta del río Polop, entre la vertiente de solana del Parque Natural de la Serra Mariola y la umbria del Parque Natural del Carrascal de la Font Roja, hecho que le convierte en un corredor biológico de primer orden.

El paratge presenta un alt valor paisagístic i ecològic, amb aïraus i magnífics penyals de gran bellesa i cromatisme, llaurats sobre roca calcària per l'acció erosiva de les aigües rierrenques, aigües de gran qualitat que nodreixen els tolls, les fonts i els bassals.

La conservació d'aquest espai i dels seus habitants depèn del comportament de tots els seus visitants:

- Respecta a tots els éssers vius, recorda que estàs a casa d'ells.
- Camina per les sendes i evita trepitjar les plantes i matolls.
- Mantén netes les fonts i brolladors d'aigua. Evita embrutar l'aigua.
- No abandones deixalles al paratge.
- Està prohibit fer foc i l'acampada lliure.

La conservación de este espacio y de sus habitantes depende del comportamiento de todos sus visitantes:

- Respeta a todos los seres vivos, recuerda que estás en su casa.
- Camina por los senderos y evita pisar las plantas y arbustos.
- Mantén limpias las fuentes y manantiales de agua. Evita ensuciar el agua.
- No abandones basuras en el paraje.
- Está prohibido hacer fuego y la acampada libre.

El paraje presenta un alto valor paisajístico y ecológico, con desfiladeros y magníficos roquedos de gran belleza y cromatismo, labrados sobre roca calcárea por la acción erosiva de las aguas, de gran calidad, que nutren las pozas, las fuentes y las balsas.

- Paratge Natural Municipal Canalons-Racó Sant Bonaventura
- Conca del Racó Sant Bonaventura
- SLV (Sender Local Valencià)
- GR-7 (Sender de Gran Recorregut)
- Font
- Riu
- Carrerera o camí
- Balnearis (Cases, massos, etc...)

Información ubicada en el panel de acceso desde el "mas del Gelat"

El Paratge Natural Municipal de Els Canalons-Racó de Sant Bonaventura se situa en la conca alta del riu Polop, entre el vessant de solana del Parc Natural de la Serra de Mariola i l'ombria del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja, fet que el converteix en un corredor biològic de primer ordre.

El Paraje Natural Municipal de "Els Canalons-Racó de Sant Bonaventura" se sitúa en la cuenca alta del río Polop, entre la vertiente de solana del Parque Natural de la Serra Mariola y la umbria del Parque Natural del Carrascal de la Font Roja, hecho que le convierte en un corredor biológico de primer orden.

La dissolució de les roques calcàries per part de l'aigua, ha permès la formació de coves, tolls, fonts i estrets canons, dignes del millor escultor de pedra. La vegetació de ribera ens acompanya en tot moment, i permet l'existència d'una gran diversitat d'espècies, moltes d'elles estretament lligades a l'aigua.

Una de les entrades d'aquest Paratge és la zona dels Canalons. En aquest espai, les aigües del riu Polop han modelat, al llarg de milers d'anys, les terres i les roques d'aquesta vall, dotant-la d'un patrimoni geològic interessant i molt important. El camí del riu ens condueix per zones boscoses, estrets de roca i parets verticals, que ens descobreix la història geològica de la zona.

Una de las entradas de este Paraje es la zona de "els Canalons", donde las aguas del río Polop, han modelado a lo largo de miles de años, las tierras y las rocas de este valle, otorgándole un patrimonio geológico muy importante. El camino del río nos conduce por zonas boscosas, estrechos de roca y paredes verticales, que nos descubren la historia geológica de la zona.

La disolución de las rocas calcáreas por parte del agua, ha permitido la formación de cuevas, pozas, fuentes y estrechos cañones, dignos del mejor escultor de piedra. La vegetación de ribera nos acompaña en todo momento, y permite la existencia de una gran diversidad de especies, muchas de ellas estrechamente ligadas al agua.

La conservació d'aquest espai i dels seus habitants depèn del comportament de tots els seus visitants:

- Respecta a tots els éssers vius, recorda que estàs a casa d'ells.
- Camina per les sendes i evita trepitjar les plantes i matolls.
- Mantén netes les fonts i brolladors d'aigua. Evita embrutar l'aigua.
- No abandones deixalles al paratge.
- Està prohibit fer foc i l'acampada lliure.

La conservación de este espacio y de sus habitantes depende del comportamiento de todos sus visitantes:

- Respecta a todos los seres vivos, recuerda que estás en su casa.
- Camina por los senderos y evita pisar las plantas y arbustos.
- Mantén limpias las fuentes y manantiales de agua. Evita ensuciar el agua.
- No abandones basuras en el paraje.
- Està prohibido hacer fuego y la acampada libre.

- Paratge Natural Municipal Canalons-Racó Sant Bonaventura
- Canalons Racó Sant Bonaventura
- SLV (Sender Local Valencià)
- SLV-7 (Sender de Gran Recorregut)
- Font
- Riu
- Carrutera o camí
- Edificacions (Cases, masos, etc...)

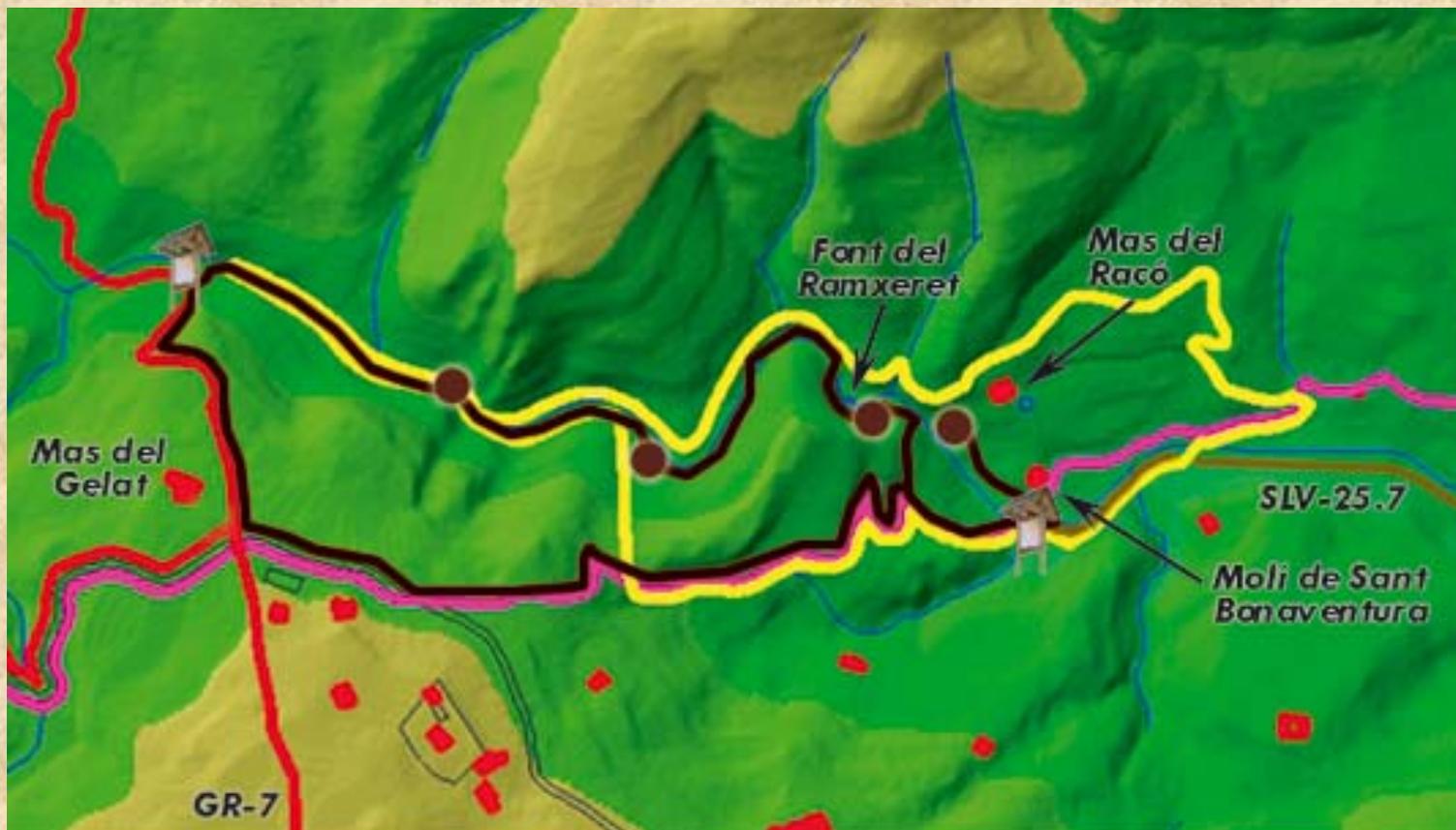

Señalización del Itinerario didáctico del Paraje Natural Municipal

- Paneles informativos
  - Actividades tradicionales
  - Vegetación
  - Fauna
  - Geología

Panel informatiu accesos Paraje Natural Municipal

Paneles informativos Itinerario Didáctico

Recorrido Itinerario Didáctico

Actividades tradicionales

Ajuntament d'Alcoi

ITINERARI AMBIENTAL CANALONS - RACÓ SANT BONAVENTURA

La zona dels Canalons - Racó de Sant Bonaventura és un dels referents més importants de les activitats agrícoles i ramaderes tradicionals, lligades clarament a la presència de l'aigua, com queda reflectit amb la presència dels masos i els molins d'aigua.

La zona de "El canalons - Racó de Sant Bonaventura" es uno de los referentes más importantes de las actividades agrícolas y ganaderas tradicionales, ligadas claramente a la presencia de agua, como queda reflejado en la existencia de masías y molinos de agua.

Encara hui en dia podem observar les restes del antic molí d'aigua del Molí de Sant Bonaventura, així com séquia i canals excavats sobre la mateixa roca per a conduir l'aigua al molí i als camps de conreu. També hi podem veure una font amb el seu corresponent safareig com a testimoni de la vida en el passat.

Todavía hoy podemos observar los restos del antiguo molino de agua del "Molí de Sant Bonaventura", así como acequias y canales excavados sobre la propia roca para conducir el agua al molino y los campos de cultivo. Así como una fuente, con su correspondiente lavadero, testimonio de la vida en el pasado.

ACTIVITATS TRADICIONALS

No podem oblidar la importància d'aquest lloc per al moviment naturista alcoià, on prenen el bany en plena natura, i també per a un gran nombre d'excursionistes i senderistes que encara hui en dia hi van a gaudir de la seua bellesa i del seu paisatge.

No podemos olvidar la importancia de este lugar para el movimiento naturista alcoyano, donde tomaban el baño en plena naturaleza. También un gran número de excursionistas y senderistas vienen a disfrutar de su belleza y su paisaje.

La Vegetación

Ajuntament d'Alcoi

ITINERARI AMBIENTAL CANALONS - RACÓ SANT BONAVENTURA

Els Canalons - Racó de Sant Bonaventura conté una bona representació dels diferents tipus de formacions vegetals mediterrànies; en un espai molt reduït trobem la vegetació de ribera, juntament amb pinars i camps de conreu. Aquesta combinació dona com a resultat un paisatge únic amb una gran diversitat d'espècies vegetals.

"Els Canalons - Racó de Sant Bonaventura" contiene una buena representación de los diferentes tipos de formaciones vegetales mediterráneas; en un espacio muy reducido encontramos la vegetación de ribera, junto a pinares y campos de cultivo. Esta combinación da como resultado un paisaje único, con gran diversidad de especies vegetales.

LA VEGETACIÓ

La presència de chopades i salzedes ofereix un espai lúdic i recreatiu, cada vegada més escàs. Moltes d'aquestes plantes proporcionen a la tardor una gran quantitat de fruits que són aprofitats per la fauna de la zona.

Las chopadas y salcedas ofrecen un espacio lúdico y recreativo, cada vez más escaso. Muchas de estas plantas proporcionan en el otoño gran cantidad de frutos que son aprovechados por la fauna de la zona.

Baga (*Lythra salicaria*)

Corer de pizar (*Crataegus monogyna*)

Canals (*Paraguetes australis*)

L'ecosistema de ribera lligat a les aigües del riu Polop és el més representatiu d'aquest espai. El riu i la vegetació ribereña s'alimenten mútuament i formen una parella íntimament lligada. Als Canalons trobem les tres classes de vegetació ribereña: la que viu dins de l'aigua, la de les vores del riu i la de terra humida. La diferent orientació del llit del riu permet l'existència d'una sèrie de microambients que propicien la presència de alguns elements únics de flora.

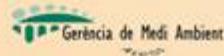
El ecosistema de ribera lligado a las aguas del río Polop es el más representativo de este espacio. El río y la vegetación ribereña se alimentan mutuamente, formando una pareja íntimamente ligada. En "Els Canalons" encontramos las tres bandas de vegetación de ribera: la que vive dentro del agua, la de los márgenes del río y la de tierra húmeda. La diferente orientación del cauce del río permite la existencia de una serie de microambientes que propician la presencia de algunos elementos únicos de flora.

Mitapan (*Aphar gaitiana*)

Esbarzer (*Babus umbellatus*)

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

La Fauna

ITINERARI AMBIENTAL CANALONS - RACÓ SANT BONAVENTURA

La situació estratègica d'aquest espai natural municipal, corredor ecològic entre els parcs naturals de la Font Roja i de la serra de Mariola, juntament amb la presència quasi continuada d'aigua corrent, ha fet d'aquesta zona un lloc de pas i de visita permanent per a la fauna, tant per a mamífers terrestres com per a la gran diversitat d'aus d'aquest espai i d'altres de propïxims.

La situación estratégica del paraje natural municipal, corredor ecológico entre los Parques Naturales de la Font Roja y la sierra de Mariola, junto a la presencia casi continuada de agua corriente, ha hecho de esta zona un lugar de paso y de permanente visita para la fauna, tanto para mamíferos terrestres como para gran diversidad de aves de este espacio y de otros próximos.

LA FAUNA

La presència d'aigua corrent, o la que queda en els tolls, manté unes poblacions relictas de madrilles i barbs, juntament amb algun element introduït, com la truita, percasol i black bash. Cal esmentar especialment la introducció d'espècies foranes, com la tortuga de florida, el black bash, el percasol i el carranc americà, que representen una alteració dels ecosistemes i el desplaçament de poblacions autòctones de peïxos i de carrancs.

La presencia de agua corriente, o la que queda en las pozas, mantiene unas poblaciones relictas de madrillas y barbos, junto a algún elemento introducido, como la trucha, percasol y black bash. Mención especial merece la introducción de especies foráneas, como la tortuga de florida, el black bash, el percasol y el cangrejo americano, que suponen la alteración de los ecosistemas y el desplazamiento de poblaciones autóctonas de peces y de cangrejos.

La gran varietat d'ambients geològics i florístics de la zona es veu reflectida també en una gran diversitat d'animals: mamífers, aus, rèptils, amfibis i invertebrats. Aquests dues últimes classes són les més abundants quant a nombre d'espècies, amb presència d'espècies aquàtiques i d'altres que passen alguna fase del seu cicle vital dins de l'aigua, com els parotets o cavallets del dimoni, efimeres i mosques de les pedres, entre d'altres.

La variedad de ambientes geológicos y florísticos de la zona también se ve reflejada en una diversidad de animales: mamíferos, aves, reptiles e invertebrados. Siendo estas últimas los más abundantes en cuanto a número de especies, con presencia de especies acuáticas, y otras que pasan alguna fase de su ciclo vital dentro del agua, como libélulas, efimeras y moscas de las piedras entre otras.

Barb (Barbus haasi)

Madrilla (Rana lessonae)

Black bash (Micropterus dolomieu)

Doc (Bubo bubo)

Carranc americà

Tortuga de florida

Black bash

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

La Geología

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

Paratge Natural Municipal

Paratge Natural Municipal

ITINERARI AMBIENTAL CANALONS - RACÓ SANT BONAVENTURA

Un dels aspectes més destacats dels Canalons - Racó de Sant Bonaventura és la presència de roques calcàries, esculpides per l'aigua i altres factors físics al llarg de milers d'anys, les quals formen un pas estret amb una gran varietat de formes i estructures, que doten aquest espai d'un patrimoni geològic especial i d'un paisatge únic.

Uno de los aspectos más sobresalientes de "El Canalons - Racó de Sant Bonaventura" es la presencia de rocas calcáreas, esculpidas por el agua y otros factores físicos a lo largo de miles de años, formando un desfiladero con gran variedad de formas y estructuras, que dotan a este espacio de un patrimonio geológico especial y de un paisaje único.

LA GEOLOGIA

La gran qualitat de l'aigua, a més de l'existència de tolls, permeten la subsistència de tota una sèrie d'éssers vius aquàtics, únics de vegades en les nostres comarques. Els tolls formen unes de les estructures vitals per a la fauna en èpoques de forta sequera; així, l'aigua s'està en aquestes basses naturals, i peixos, amfibis i invertebrats troben ací el lloc idoni per a subsistir en l'estació estival.

La gran calidad del agua, junto a la presencia de pozas, permiten la subsistencia de toda una serie de seres vivos acuáticos, a veces únicos en nuestras comarcas. En épocas de fuerte sequía las pozas forman unas de las estructuras vitales para la fauna, el agua permanece en estas balsas naturales, y peces, anfibios e invertebrados encuentran aquí el lugar idóneo para subsistir en la estación estival.

L'acció erosiva de l'aigua a través del temps ha modelat les roques calcàries fins a donar-li l'aspecte actual. Xemeneies, penya-segats, estrets, petites cascades, fonts i tolls són algunes de les estructures geològiques que, juntament amb la seua situació en el fons de la vall i la presència d'aigua de qualitat, han portat a la protecció, restauració i estudi d'aquest paratge municipal.

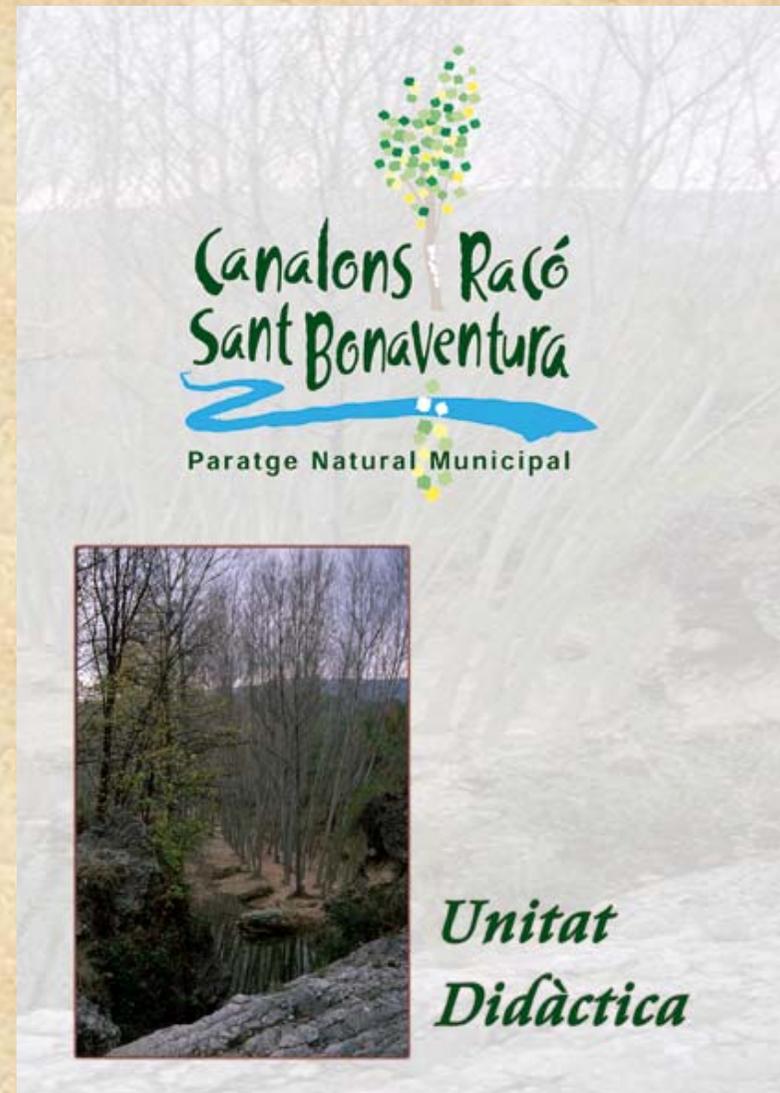
La acción erosiva del agua a través del tiempo ha modelado las rocas calcáreas hasta darles el aspecto actual. Chimeneas, roquedos, estrechos, pequeñas cascadas, fuentes y pozas son algunas de las estructuras geológicas que, junto a su situación en el fondo del valle y la presencia de agua de calidad, han llevado a la protección, restauración y estudio de este Paraje Municipal.

Elaboración de una Unidad Didáctica del Paraje Natural Municipal

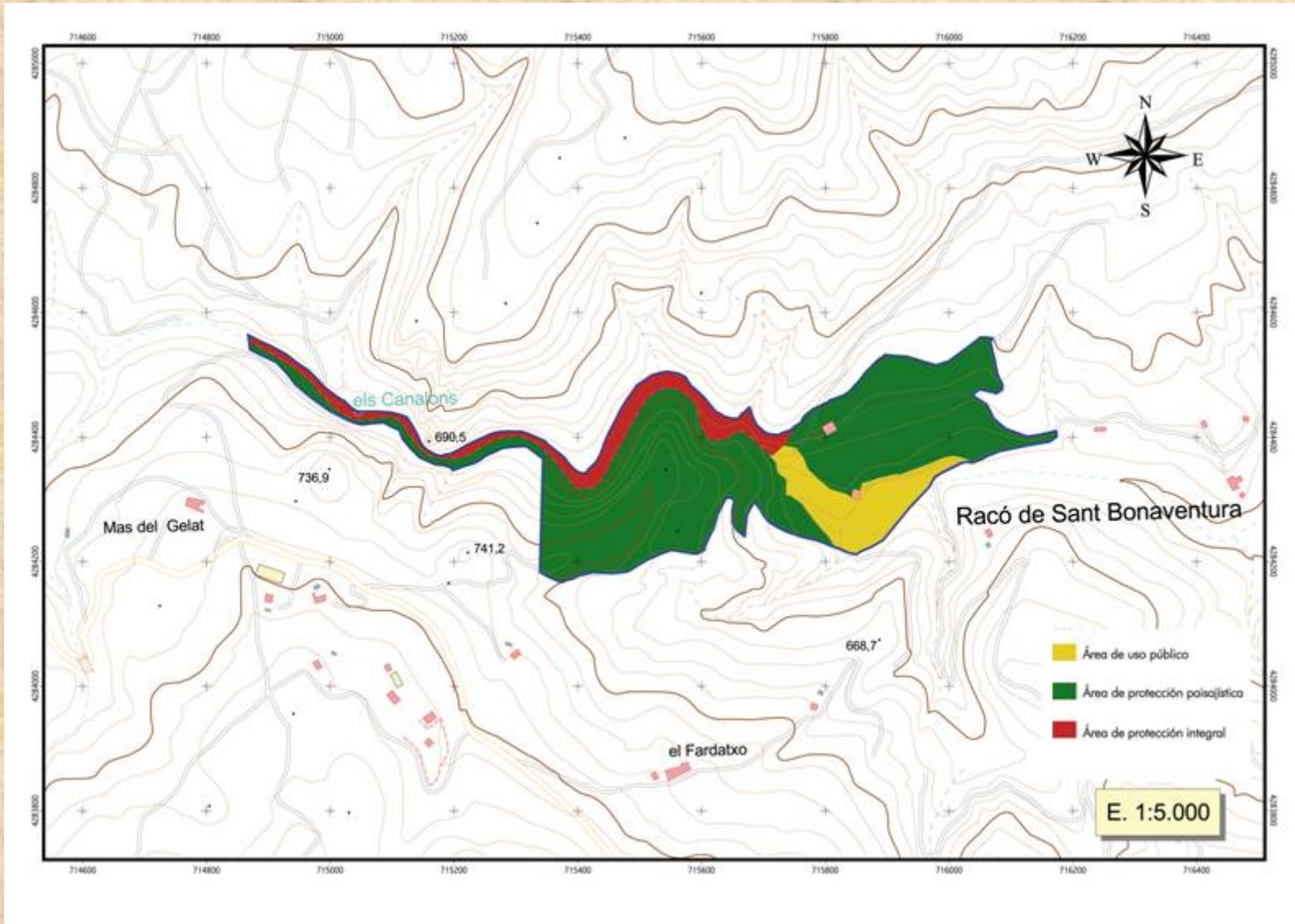
- Unidad Didáctica
  - Material complementario al Itinerario Didáctico
  - Edición de 1.000 ejemplares

Redacción del Plan Especial de Protección del Paraje Natural Municipal

- Plan Especial de Protección
  - Naturaleza del Plan Especial de Protección
  - Objetivos y finalidad del Plan Especial
  - Memoria descriptiva
  - Régimen de protección
  - Ordenanzas Municipales
  - Requerimientos de protección y recomendaciones
  - Programa Económico Financiero
  - Junta de Protección del Paraje Natural Municipal

Ajuntament
d'Alcoi

Gerència de Medi Ambient

ALCOI